

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze

Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Nr. 626/1917 Bis.

Publicațiune oficială.

Cu considerare la împrejurarea, că edificiul seminarial este încă și acum ocupat întreg spre scopuri militare și la cererea adresată comandai militare de aici, de a se da edificiul destinațiunei sale, n'a intrat încă nici un răspuns; cu considerare la greutățile cu căutarea altor localități, unde să se adăpostească deocamdată seminarul cu cele ale instrucțiunei, *inceperea prelegerilor pentru anul școlar 1917/18 se stabilește pe ziua de 1/14 Octomvrie 1917.*

Acestea se aduc în calea aceasta la cunoștință publică, spre știre și orientare celor interesați.

Sibiiu, din ședința Consistorului arhiepiscopozan, ca senat bisericesc, ținută la 24 August 1917.

Consistorul arhiepiscopozan.

Cine poartă vina?..

S'a scris și s'a vorbit mult dela izbucnirea războiului încoace despre necesitatea stabilirii faptului, că cine a provocat războiul, cine poartă vina pentru el, în fața lumii și a istoriei? Mai ales diplomația antantei a căutat cu tot prețul să țină la suprafață problema aceasta delicată, pentru a pricinui neplăceri germanilor, barem pe calea aceasta, după ce cu armele nu le poate face nimica, deși după număr germanii cu aliații lor formează față de antantă numai a cincia parte dintre cei aflători sub arme și pe câmpul de război. Chiar și conducătorii socialiștilor din statele aparținătoare antantei numai așa vreau să participe la congresul de pace socialist din Stockholm, dacă acolo se va putea vorbi liber în chestia aceasta și se va putea stabili cu toată exactitatea, că cine poartă vina pentru război? Firește, dorința e aceea, ca vina să cadă pe Germania, pentru că urmările toate să cadă asupra ei. Ea e vinovată, ea să poarte toate cheltuelile războiului, cu toate că ea învinge la toate fronturile și bate pe toți dușmanii!

A venit însă procesul fostului ministru de război din Rusia, Suchomlinov, și a făcut puțină lumină în capetele oamenilor, spre supărarea celor din antantă, arătându-le până la evidență, că nu Germania, nu împăratul Wilhelm, ci alții poartă vina pentru război: antanta însăși, care l'a pregătit și la momentul dat a aprins focul. Nu împăratul german, și nu puterile centrale au voit războiul; dar nu l'a voit nici țarul rusesc, ci oamenii din jurul țarului, pentru că așa era dat signalul dela Londra și dela Paris! Fasiunile sensaționale făcute cu ocazia nea pertractării finale în procesul lui Suchomlinov arată destul de clar nevinovăția Germaniei pentru deslănțuirea acestui groaznic război, pus de alții la cale; dar o arată acum și alte documente autentice, descoperite în-

tr'o mănăstire din Sârbia, unde au fost ele ascunse de guvernul sârbesc, atunci când a trebuit să-și părăsască cu grabă țara. Din actele acestea diplomatice se vede apriat, cum s'au făcut conspirațiile în contra monarhiei noastre austro-ungare și cum s'au dat îndrumări Sârbiei, să stee gata pentru toate, dar să nu se prea pripească, fiindcă Rusia e încă nepregătită militărește și astfel trebuie să aștepte și Sârbia până sosește momentul mai favorabil. Din toate actele acestea aflate în mănăstirea sârbească și acum ajunse în proprietatea ministrului nostru de externe, se poate constata, că Sârbia știa înainte cu câțiva ani, că are să urmeze un război mare mondial și că izbucnirea lui se apropie! Cele întâmplate în Saraievo au fost lucruri de mult pregătite de sârbi, cu știrea și aprobarea Rusiei și a aliaților ei. Războiul trebuia început, și cei mici au fost puși la cale să-l înceapă: cei din Sârbia și Muntenegru, pe calea pe care ei o află de potrivită, și ei au ales calea asasinatului, fiind calea aceasta cea mai umblată de ei.

Sunt deci destule dovezi, că nu Germania a început războiul, nu Germania poartă vina pentru război, pentru că afară de dovezile amintite, mai sunt de ținut în seamă și actele secrete aflate în Belgia, cari acte mărturisesc despre o alianță ascunsă între Belgia și Franța, permițându-se acesteia din urmă aceea ce Germaniei nu i s'a permis: trecerea prin Belgia cu armata pentru a ataca pe nemți. Dar cu toate dovezile nerăsturnabile, antanta continuă mereu a pune vina pe Germania și a o face pe ea responsabilă pentru începerea războiului, din motivul, că Germania s'a pregătit de mult de război!

În privința aceasta apoi are dreptate antanta. Da, e adevărat, că Germania s'a pregătit de mult de război. Dar nu pentru că să atace, ci pentru că să se apere. Știa foarte bine Germania, că politica de revanșe a Franței va provoca mai curând ori mai târziu o conflagrație mare europeană și a căutat să stee gata pentru eventualitatea aceasta, care iată că a și urmat. Iar pentru pregătirile acestea Germania lăudată va fi de istorie, iar nu condamnată. Ar fi fost crimă săvârșită în contra existenței ei proprii, dacă Germania nu se pregătea din vreme și bine pentru acest război. Ea vedea doară cum se pregătea suflătește Franța pentru o nouă măsurare de arme, care să-i vindece ranele dela 1870/71, și la această pregătire suflătească nu putea să răspundă altcum, decât cu pregătirea militară, care să-i asigure învingerea. Nu, pentru izbucnirea războiului nu Germania cu aliații ei poartă deci răspunderea, ci alții. Iar dacă e să se lege pacea cu grabă, după cum dorește lumea întreagă, atunci mai bine ar fi să nu se mai caute nici dintr'o parte nici din cealaltă, că cine e vinovatul pentru începerea războiului mondial, ci stabilirea acestui fapt să fie lăsată în grija și sarcina istoriei, care va avea să stabilească

apoi și aceea, că cine a prelungit războiul fără motiv, cine a amânat și împedecat legarea păcii; iar în privința aceea vina asemenea nu poate să cadă pe Germania și pe aliații ei, ci iarăși pe alții: pe cei dela conducere din statele aparținătoare antantei! Ei au făcut războiul, ei împedecă legarea păcii.

Din parlament. Mercuri după amiază la orele 3 s'a făcut redeschiderea dietei. Sala era plină de deputați, iar tribunele și galeriile îndesate de public ascultător. La propunerea presidentului, dieta votează recunoștință general-colonelului *Boroevici*, comandantului armatei noastre dela frontul italian, pentru glorioasa învingere asupra italienilor. Se da apoi cuvântul domnului ministru-president *Wekerle*, pentru a-și rosti vorbirea de inaugurare. Domnul *Wekerle*, care la intrarea în sală, în fruntea celorlalți miniștri, a fost primit cu aclamări și cu aplauze, a declarat, că guvernul său primește întregul program al guvernului de mai nainte. Dorește crearea dreptului electoral, nu prin întregire, ci în mod radical. Dacă nu va succede cu parlamentul actual, să va face apel la națiune, se vor face alegeri nouă dietale. Punctele principale ale programului guvernului sunt următoarele: Ingrădirea invaizilor de război, a văduvelor și orfanilor celor căzuți pe câmpul de onoare, regularizarea ajutoarelor de război, urcarea ajutoarelor de război pe seama funcționarilor publici, regularizarea chestiei referitoare la locuințe și regularizarea politice de proprietate. A vorbit domnul ministru-president și despre ordinațiunile ministrului de culte și instrucțiune publică, referitoare la pedagogiile și școalele românești și a declarat, că ele înseamnă numai asigurarea supremației pe seama maghiarismului și nici decum vreo maghiarizare forțată. A vorbit despre învoaia cu Austria, despre visările slavilor din Austria de a vedea monarhia federalizată și despre politica esternă a contelui *Czernin*, pe care o aprobă. Pacea o dorim, dar o putem lega numai atunci, când dușmanii vor avea înălăgere pentru ea. Pană vor ajunge dușmanii la aceasta recunoaștere, va trebui să continuăm lupta până la extrem. Vorbirea domnului *Wekerle* a făcut impresie bună asupra tuturor. După vorbirea domnului prim-ministru au vorbit oratorii tuturor partidelor din dietă, iar la orele 9 seara ședința s'a închis.

Cehii și ucrainenii.

Cehii din Austria nu mai fac obiect de taină din aspirațiunile lor naționale, ci o spun pe față, în presă, la întruniri, și chiar și în parlament, că vreau autonomie națională, vreau stat independent, eșit cu totul din cadrele actualei organizări de stat a Austriei. Dacă ar fi numai atâta, nu ar fi nimic de zis. Popoarele din Austria întocmească-și trebile cum vreau, croiască-și viitorul cum pot și cum le dă mâna. Dar cehii nu se mulțumesc numai cu suflătele lor proprii, ci reclamă pentru statul independent ceh și suflătele slovacilor dela noi, din Ungaria, cele trei comitate locuite în mare parte de slovaci din părțile de sus ale țării noastre.

Pe ce temei? Au vreun drept istoric asupra teritoriului din Ungaria locuit de slovaci? Nici decum. Părțile acelea de țară n'au făcut parte nici

odată din regatul de odineoară ceh, și însuși poporul slovac e o ramură numai din seminția slavă, dar nu e de aceeași limbă și origine de care sunt cehii. Nu poate să fie deci vorba de întregirea neamului, de strângerea la olaltă a neamului, pentru că cehii și slovacii nu formează un neam, ci două neamuri. Dar pe cehi puțin îi supără adevărul acesta, pentru că politicianii lor declară pur și simplu, că cine vrea să pertracteze cu ei, numai pe aceste baze poate pertracta, sub alte condițiuni nici decum. Ei vreau să aibă pe slovaci cu ei împreună. Dacă îi pot primi dela cei de acasă, bine; dacă nu, îi vor primi dela conferența de pace! Așa vorbesc cehii pe față!

Se cere mare îndrăsneală, ca în scopuri politice să amenințe cineva cu reclamarea intervenției statelor străine, îndușmănite și aflătoare în război cu noi; și cehii au îndrăsneala aceasta. Pentru că ei vreau să formeze în viitor un stat mare ceho-slovac. De ce? Nu pentru că să-și vadă asigurată naționalitatea, care asigurată le este astăzi și asigurată le-ar rămânea și pe viitor și în cadrele actualei organizări de stat a Austriei, ci pentru a face slavismului serviciul cel mai mare pe care pot să-l facă, și care le frământă pe semne gândirea în aceste zile de generală turbureală.

Să nu scăpăm adevărat din vedere, că ucrainenii încă au pus ochii pe unele părți din Ungaria și reclamă și ei pe rutenii din Maramurăș și din vecinătate pe seama statului ucrainean, care e a se înființa și din care vor face parte ucrainenii din Rusia, cei din Galiția și apoi cei din Ungaria, rutenii noștri, dacă se va putea, cu cei din Bucovina. De ce se însuflețesc atât de mult și deodată, fără veste, ucrainenii pentru rutenii din Ungaria și de ce vreau să-i aibă încorporați la statul lor, independent, dacă va fi să li se dea? Din același motiv, din care se însuflețesc cehii pentru slovacii dela noi! Scopul e același, la cehi și la ucrainenii, de a face slavismului marele serviciu, care numai acum poate fi făcut, anume: de a lega semințiile slave unele de altele, de a întinde fuiorul slav, ori pânza slavă, dela Moscova, peste Halici, până la Praga. Polonii trebuie să rămână despărțiți de câtră statul nostru ungar, pentru că nu cumva să conspireze împreună, — în contra slavismului, — polonii și ungurii, și de aceea trebuie trasă o fâșie slavă între aceste două state, între cel polon și ungar.

De altă parte iarăși e necesar, ca și elementul românesc să fie încunjurat de braul slav din toate părțile; pentru că să nu uităm, că nu avem să ne oprim numai la cehi și ucrainenii, ci trebuie să ne aducem aminte, că în camera croată încă s'a reclamat o parte din țară pe seama statului nou, proiectat din partea slavilor de sud și din care se dorește să facă parte și sârbii din Bacica și Banat. Sus deci stat slav, jos stat slav, iar

între ele maghiarii și românii; și tot între slavi icuiți și polonii! Iată astfel deslegată din partea celor de acasă problema, pentru care Rusia a început războiul. Căci doară nici Rusia nu dorea mai mult, decât aducerea cehilor în legătură cu slavii ceialaltii și închiegarea într'un stat național a tuturor slavilor dela sud!

Acesta e planul; dar să sperăm, că plan are să rămână, plan nerealisat!

Propunere de pace. Episcopul titular romano-catolic și istoricul *Fraknoi*, propune într'o scrisoare deschisă, adresată episcopului *Prohaszka*, ca membru al casei magnaților și prelatului *Giesswein*, ca deputat în camera ungară, ca parlamentele din Germania, Austria și Ungaria să se pună în înțelegere cu cele din Anglia, Franța și America, pentruca fiecare din ele se aleagă cu votare secretă trei membri, cari apoi sub presidenția Papei ori a substitutului acestuia să delăture piedecile ce stau în calea întrunirii conferenței de pace. Despre propunerea aceasta a fost vorba și în consiliul comunal din Viena, și primarul a promis, că o va studia și va veni cu un corespunzător proiect de conclud în ședința proximă a consiliului comunal vienez.

Neo-feudalism.

Distinsul sociolog maghiar, *Iáski Oszkár*, scrie în numărul din 9 Septembrie n. al ziarului *Világ* sub titlu de mai sus un judțos articol, despre situația politică internă a patriei noastre. Ideile desfășurate în acest articol zugrăvesc în mod intensiv factorii și situații de actualitate, care au oarecare legătură și cu viața neamului nostru, de aceea le facem aci cunoscute cetitorilor acestui ziar. Iată ce scrie, după o scurtă introducere, de caracter personal, domnul *Iáski*:

«..... Sufletul feudal al societății noastre este cauza, că astăzi este încă neputință organică o politică de reforme creatoare. Nu e păcatul guvernului nou, că toate au rămas cele vechi: corpul fișpanilor e continuarea șlendriană a cumeștrilor vechi; sistemul protecționist puiază mai departe cu îndăjire neschimbată; practica electorală urgisită a partidului muncii acum e aplicată în contra lui; exploatarea sărăciei și miseriei maselor este cea veche; în afacerea internațională nu s'a făcut nimic; politica naționalităților a lui Tisza a reformat-o în *pejus* Apponyi; funcționarii publici și privați ai țării și azi cerșesc; nu te poți apropia de nici un ram al vieții economice și administrative fără ca să simțеști vaporizările corupției, și tãmbălăul hienelor mici și mari ale războiului continuă la curse și în speluncile carșaiilor. Aici în camera Europei centrale, orice hrană este neasemănat mai scumpă ca ori unde în lume. Și pe strade și la gări pretutindenea o lume de zdrențoși murdari cu sudalma pe buze, alungându-i brutal acasă, ori în clasa a treia, gardistul ori călăuzul.

Toate aceste nu pot fi schimbate: sufletul străbun al țării, sufletul feudal se împotrivesc oricărei reforme mai serioase.

Nu te poți atinge de nimic, pentrucă șleahta organizată a protegiaților, a cumeștrilor, și a cărdașilor sugrumă deja în embrion orice tendință de îmbunătățire, cel mult dacă o suferă pe hârtie ori cu prilejul vreunui banchet strălucit arată Europei măruntelile noastre decoruri de culise. Astfel de câteori auzi vorbindu-se de «planuri de reformă grandioase», trebuie să exclami plin de groază: Pentru numele lui Dumnezeu, nu reformați voi nimic! Ușurați nevoile cât se poate măcar pe o vreme oarecare, executați odată asupra voastră harakiri și creați în mod cinstit votul universal, pentrucă acesta este singurul mijloc de a transforma potrivit cu exigențele timpului sufletul feudal al țării. Fără acest mijloc nici nu visați de reforme economice, administrative și culturale mai serioase și mai adânci! Dimpotrivă, provocați numai mizerii nouă, dacă vreți să fereciți funcțiile de viață muncitoare ale țării cu legislația și administrația sufletului feudal!

Dar ce și este acest suflet feudal, această putere ocultă și misterioasă, de care se sfărâmă neputincioasă orice pornire altruistă și orice tendință curajoasă de a îndrepta? Acest suflet feudal este sufletul vremurilor dispărute, care aplică mijloacele evului modern la principiile învechite ale puterii și forței brutale.

Feudalismul era odinioară puterea militară legată de marea proprietate, care sprijinindu-se pe sabie și pe dogmatismul religios nu își căuta dreptul de existență în livada muncii productive, ci în portul privilegiilor întemeiate pe forța brutală. Această putere militară de caracter privat cu drepturile ei de zeciuială, de vămuire, de robotă și cu alte drepturi boerești, la noi a dispărut de mult, dar acel spirit și suflet, care era congrescut cu acest sistem, trăiește încă mai departe, cu o putere necunoscută în celelalte părți ale Europei.

Latifundiile, fideicomisurile și porția abnormă a averilor de mână moartă asigură câtorva mii de privilegiați o astfel de putere asupra țăranilor și muncitorilor fără pământ, într'atâtă li-e aservită întreagă mașinăria legislației și administrației, încât pe teritoriul respectivei proprietăți *de facto* nu se poate întâmpla nimic, ce nu ar permite urmașul adeseori cămătaric al castelanului de odinioară. Darea, comunicația, salubritatea publică, chestia desmoștenților, toate atarnă dela voința lui. Nu numai urmașii iobagilor, ci chiar și orașenii și muncitorii intelectuali, în atmosfera aceasta se desvâșă cu totul de orice inițiativă, de orice cooperare productivă, de orice act de bărbăție. Se formează aceea concepție socială, că totul atarnă de voința marelui Sale dlui conte, episcop, sau a deputatului eșit de urnă. Fără protecție, ca și odinioară fără scutul castelanului, nu e iertat nici să te miști. Toate aceste își au drumul și prețul lor tainic. În loc de muncă fiecare caută conexiuni. Poziția socială a individului nu o determină productivitatea, mintea, caracterul ori entuziasmul propriu, ci puterea latifundiarilor și distanța dela această putere. Forma militară a feudalismului ce e drept a dispărut, dar societatea maghiară formează și azi o *piramidă protecționistă*, în care înaintarea fiecăruia se face numai în proporția în care este în stare să pună în mișcare în favorul său

oarecare putere nemuncitoare. În mâna latifundiarilor și a personalului acestora nu este numai întreagă puterea dreptului public, ci și toate firele mai de seamă ale vieții economice.

Doar panamelele, privilegiile, vama protecționistă și bacșișurile de stat acoper cu o mocirlă aproape fără păreche viața economică maghiară. Chiar și acea lume nouă, care s'a desvoltat într'altă parte din libera concurență și care a înlocuit sufletul feudal cu un suflet de muncitor civilizat, la noi s'a feudalizat tot mai mult. O parte a conților s'a făcut bancheri, partea cea mai mare a bancherilor a cumpărat domenii și nemeșii. Acest nou product chemic însă a rămas o parte a sintezei feudale. La noi capitalul nu prea dă direcție în producție, inițiază, organizează, lucrează cu mult mai puțin ca în Europa, ci și-a însușit metoda feudalismului: operează cu jandarmi, cu monopolii de stat și cu cadouri. Acesta e un metod cu mult mai comod și mai rentabil. Feudalismul în faptă a recunoscut numai un fel de capitalism: Cămătăria, și de fapt capitalul financiar maghiar are un caracter cu mult mai cămătaric, decât oricare coleg al său din Europa. Băncile colectează cheltuelile electorale ale feudalismului și în schimbul acestora precum și al unor locuri corăspunzătoare în direcțiuni, feudalismul dă mână liberă monopolului băncilor.

În acest mediu firește orice viață economică și politică vestejește. Firul conducător al activității oamenilor aici nu este munca, ci *forma modernă a feudului*, poziția, osul de ros, privilegiul dat de putericii protectori. Luxul fără griji și adeseori desfrânat al unui cerc foarte restrâns îl plătesc masele uriașe cu goliciunea, tuberculoza, prostituția și emigrarea.

Feudalismul a fost totdeauna spiritul autorității fără răspundere și al forței. În contrast cu atmosfera statului de drept modern, care se întemeiază pe discuții libere și pe compromisuri voluntare, feudalismul cunoaște numai politica faimosului *biegen oder brechen*. Spiritul neofeudalismului numai într'atâtă este altul, întrucât la metoda veche se mai adaugă și corupția.

Dar pe când feudalismul vechiu își avea valoarea și îndreptățirea sa relativă ca organizare de apărare și de drept în epoca de tristă decadentă a statului, pe atunci acest feudalism nou nu mai îndeplinește nici o funcție folositoare din punct de vedere social și se hrănește exclusiv din abuzul cu situația de putere a celui vechiu ce și-a pierdut rostul.

Acesta e spiritul, care decenii de-a rândul a considerat socialismul ca apărținător exclusiv sferei de competență a retorziunii polițiale; care prin legi excepționale și prin politică școlară violentă vrea să facă patrioți din nepatrioți; care prin dresura stupidă de găită a școlăii vrea să realizeze imperiul unei limbi, ceea ce se poate face numai în cuptorul incandescent al circulației economice și intelectuale; care ar vrea să alunge antipatia statelor democratice față de noi prin tãmbălăuri potemkinice; care chiar și atunci, când declamează despre sufragiu universal, ar vrea să contingenteze astfel voturile, ca vitele sãrbești, ori ca profitul din spirt și zahăr, (omul pentru feudalism e tot-

deauna numai un mijloc și niciodată scop) care cu naivitate copilărească nu e capabil să aplice alt metod decât presiunea și viclenia (produsele incomode ale presei le suprimează, și în locul lor subvenționează «reviste» franceze și engleze, pe cari în străinătate nici naiba nu le cetește); care în religie caută numai un narcotic pentru înăbușirea nemulțumirii maselor, dar falsifică puterea credinței adevărate de a forma individualități, care nici odată nu vede mișcări ale mulțimei, ci totdeauna numai demagogi stupizi, buni de dispreț și de distrus. Pretutindenea pulsează în el sportul favorit al boerului, pofta de a călări: politica sa e ori zahărul, ori biciul, — altceva nu cunoaște.

Și ar fi un cerc vișios de a încerca să exchizi de undeva acest sistem puternic și încheat. De ar fi vorba despre supraproducție, despre școală, despre chestiile naționale, despre comitat, despre politica de dare: același spirit al neofeudalismului ar distruge pe îndrăznețul reformator. Petritele de moară ale proprietății mari și ale cămătăriei macină tot!

Pentru aceasta stăpânește și azi în Ungaria spiritul feudalismului, — și până când parlamentul democratic nu va transforma sufletul feudal al țării într'un suflet muncitor și cu stimă pentru drept, orice reformă aici este zadarnică: bani aruncați și pierdere de vreme! Până atunci nu va exista un atare ideal bărbat de stat ori lege înțeleaptă, care să nu fie sugrumată de turma castelanilor, panamiștilor și curtezanilor!

REVISTĂ POLITICĂ.

Pacea și China. Din Peking se vestește, că prezidentul republicei chineze a adresat regelui englez George V o telegramă în interesul restabilirii păcii. În telegramă se zice: China este cunoscută ca țară iubitoare de pace. Acum, când este vorba despre afacerea omenimii și a dreptății, să ne permitem. Maiestate, să vă asigurăm în numele poporului și guvernului nostru, că în înțelegere cu puterile, cu care trăim în prietenie, să desfășurăm toate năzuințele noastre în interesul restabilirii păcii, și pe această cale să ne ajungem scopurile războiului.

Rusia. Rivalitatea dintre generalismul Cornilov și prim-ministrul Kerenski s'a sfârșit cu destituirea celui dintâi. Ministrul prezident, ieșit biruitor, a dat o proclamație, unde aduce la cunoștință, că în locul lui Cornilov a numit de comandant suprem pe *Clembovski*, comandantul frontului dela nord.

Noul conducător suprem al armatei rusești, generalul *Clemboski*, este caracterizat de ziare prin cuvintele rostite, înainte cu patru săptămâni,

FOIȘOARA.

Biserica armeană și sinodul din Calcedon. (Urmare).

Biserica armeană a fost lipsită de aceste avantagii, dela începutul veacului al cincilea, dar, o repețim cu bucurie, că ea n'a fost în neînțelegere cu restul bisericii, în ce privește doctrina proclamată de sinoadele ecumenice posterioare celui din Calcedon. Pentru a dovedi, că ea a fost de acord cu sinodul al cincilea ecumenic, va fi de ajuns să amintim, că, două veacuri înainte acestei adunări, păstorii bisericii armenie se întruniseră în sinod provincial spre a condamna erorile lui Teodor din Mopuestia, care a fost condamnat și de sinodul al cincilea ecumenic. Altfel, acest sinod n'a avut o mare însemnătate doctrinală.

Ce se ține de sinodul al șaselea ecumenic, întrunit împotriva Monotelitilor, cari negau voința omenească în persoana lui Isus Cristos, sau cari o confundau cu voința dumnezească, Părinții bisericii armenie au dovedit din destul, prin citațiile, pe care le-am împrumutat din scrierile lor, în articolele premergătoare, că ei erau foarte depărtați de erezia monotelită.

În mai multe rânduri, și cu intenție evidentă de a șterge orice bănuială de monofizism și de monotelism, ei au repetat, că omenitatea în Isus Cristos era completă, excepționând păcatul; că ea era ne-

schimbată; urmează de aci, că voința omenească, care constituie un atribut al omului, nu-i nici decum negată de biserica armeană. «De vreme ce Isus Cristos, zice unul din venerații păstori ai acestei biserici, este un Dumnezeu desăvârșit și un om desăvârșit, el are așadar cu necesitate o voință și o lucrare dumnezească, precum și o voință și o lucrare omenească».

Credem folositor să facem aci o observare analoagă cu aceea, pe care am făcut-o în legătură cu expresiunile, cari au atras Armenilor acuzația de monofizism: întâlnești uneori, în expunerea doctrinei despre cele două voințe în Isus Cristos, aceleași contradicții, ca și despre cele două naturi; e departe de noi intențiunea de a scruta în anumite expresiuni mai puțin exacte pretexte pentru de a acuza pe cei cari s'au servit (de atari expresiuni), de erori doctrinale; ne vom îngădui numai regretul, că conducătorii spirituali ai bisericii armenie nu s'au îndeletnicit mai serios cu curățirea scrierilor lor canonice și teologice de aceste inexactități, care cuprind un grav prejudiciu față de unire și life-rează pretexte spre a bănui credința bisericii lor. Vom spune și creștinilor, cari privesc biserica armeană cu ochi de neîncredere, să nu ducă scrupulele lor de ortodoxie așa departe, încât să vadă eroarea acolo, unde nu-i, și să facă din niște imperfecțiuni gramaticale, un zid de despărțire între niște frați, cari au aceeași credință,

¹ Exposé de la foi de l'Eglise orthodoxe arménienne par l'archevêque Michel Salatián, p. 60.

acelaș Dumnezeu și părinte al tuturor. (Efes. IV, 4).

Rămâne să știm, dacă biserica armeană admite doctrina sinodului al șaptelea ecumenic, care a fost respins de toți reformatorii secolului al XVI-lea. Pentru a răspunde aceluia, cari s'ar îndoi, e inutil să facem cercetări în cărțile teologice; ajunge să-i invităm să viziteze bisericele de rit armean; ei vor vedea, că în ele sfintele icoane sunt venerate; vor observa înaintea acestor icoane luminări și candelă aprinse; vor vedea credincioșii sărutându-le cu respect; clericii, în decursul slujbei dumnezeiești, tãmându-le și închinându-se în fața lor. Sub aceste practici de devoțiune e cu neputință să nu observe omul mărturisirea acestei învățături a celui de al doilea sinod ecumenic din Niceea (7-lea): că venerând icoanele lui Dumnezeu și ale sfinților săi, cultul nu se adresează lemnului și culorilor, ci aceluia, cari sunt reprezentați; că aceste icoane slujesc de instrucție aceluia, cari nu știu citi, că ele produc o impresiune binefăcătoare asupra fiecărui om fără idei preconceptuate.

Se pare totuși, că opoziția iconoclastă pătrunsesse în Armenia, dacă ne raportăm la aceste cuvinte ale lui Nerses din Claen. «Diavolul a sămănat, zice acest părinte al bisericii armenie, în unele din asociațiile lipsite de bun simț, lipsa de respect față de sfintele icoane. Noi nu numai că desaprobatăm aceste societăți, ci excomunicăm pe oricine îndrăznește să hulească sfintele

icoane, căci ca arhiepiscop noi primim și cinstim reprezentarea patimilor Mântuitorului nostru venerăm și icoanele tuturor sfinților, după virtuțile fiecăruia. Însă, după cum prosternându-ne înaintea sfintei cruci, noi adresăm cultul nostru Dumnezeuului celui nevăzut, tot așa cu privire la icoana Mântuitorului noi ne plecăm, nu înaintea materiei și a culorilor, ci închinarea noastră se raportează la Isus Cristos, care este imaginea lui Dumnezeu Tatăl cel nevăzut. Noi cinstim și respectăm și icoanele sfinților din cauza rugăciunilor lor și a mijlocirii lor pentru noi înaintea lui Dumnezeu. Însă, cu ajutorul icoanelor, noi aducem închinare numai lui Dumnezeu; căci numai icoanei ziditorului i se cuvine adorațiune, și nici decum creațiunilor. Icoanele și cuvintele sunt niște reprezentări de aceeași valoare; ele reprezintă sau exprimă subiectul pe care icoana îl prezintă vederii; cuvântul îl comunică urechii. Deși adorația se raportează la Dumnezeu, trebuie să cinstim icoanele slujitorilor credincioși ai lui Dumnezeu».

Păstorii și credincioșii bisericii armenie recunosc deci și mărturisesc doctrina determinată și proclamată de cele șapte sinoade ecumenice, singurele cu adevărat generale, fiindcă ele s'au ținut înainte de nenorocita desbinare a bisericii orientale și occidentale, și fiindcă întreaga biserică sobornicească a luat parte la ele. Fiindcă

² Confession de foi, présentée à l'empereur Manuel, par le catholico Nerses, p. 205, 206, 207, édit. Koudobacheff.

într-o ședință a consiliului muncitoresc și soldătesc din Petrograd. Iată între altele ce declarase atunci generalul Clembovski:

«O nouă campanie de iarnă este imposibilă. Zilele apropiate au să decidă soarta războiului. Situația Rusiei este în orice caz dintre cele mai grave și serioase. Norocul ei atâră de un fir de păr. Chestiunea păcii a ieșit la suprafață, ea nu mai poate să amuțască, și viitorul cel mai apropiat trebuie să fie hotărât».

Presa rusească, ocupându-se de conflictul dintre Kerenski și Cornilov, cere ca partidele democratice să-și păstreze cumpătul și să lucreze în armonie, pentru a feri țara de un război civil.

După știrile ultime, situația în Rusia este cu totul nelămurită. Asasinarea lui Kerenski, anunțată de la Stockholm, nu se adevărește. Despre Cornilov se vestește, că totuși ar fi sprijinit de ofițeri, de cazaci și de unele partide civile. Prin urmare, lupta între cei doi fruntași ai Rusiei de astăzi se continuă cu patimă de ambele părți.

Franța. Formarea unui nou cabinet, în frunte cu bătrânul Ribot, s'a zădărnicit din motivul, că socialiștii au refuzat să sprijinească un al doilea guvern Ribot, din care fruntașii lor sunt excluși.

Prezidentul republicii Poincaré a însărcinat pe socialistul Painlevé să compună noua listă ministerială.

Compunerea ei întâmpină însă mari greutăți. Se pomenește numele lui Jonnart, energic politician, fost ministru al coloniilor, chemat să alcătuiască viitorul guvern francez.

Războiul.

12 Septembrie n.

Frontul dela *ost*. Rușii și românii au atacat cu vehemență de repețiteori înălțimile dela Ocna, prăbușindu-se asalturile de cele mai de multeori în focul artileriei noastre. Odată i-am respins prin contraofensivă. Într-o mare ostică și Duna armata principelui Leopold de Bavaria a respins pe mai multe locuri încercările de înaintare ale trupelor rusești de recunoaștere. Numărul prizonierilor făcuți la Riga s'a urcat la 8900. Tunuri capturate sunt 325. Într-o Prut și Moldava activitate vie artileriească. La Solca, în Bucovina, rușii n'au mai atacat. În Macedonia situația nu s'a schimbat. La Monastir focul a fost mai puternic decât în zilele trecute.

Frontul *italian*. Eri numai pe coama muntelui San-Gabriele au avut loc lupte mai vehemente, terminate în mod favorabil pentru noi. Alt eveniment mai însemnat nu s'a ivit la frontul acesta. În Al-

bania, la sudost dela Berat, trupe de ale noastre au respins atacuri italiene. La Pogradeț, lângă lacul Ochrida, trupele noastre s'au retras din calea dușmanului, aflător în preputere.

Frontul dela *vest*. În Flandria pe mai multe locuri, apoi în Artois și la St. Quentin, în orele de seară activitatea artileriească s'a mărit. Au fost și ciocniri de infanterie în fața liniilor de apărare germane. La frontul principelui german de coroană au fost întreprinderi de recunoaștere, terminate cu câțiva prizonieri rămași în mâinile germanilor. La Verdun focul s'a mai domolit. Germanii au nimicit 19 aeroplanușe.

13 Septembrie n.

Frontul dela *ost*. În Bucovina și la Zbrut activitate vie artileriească și de patrulare din partea dușmanului. Pe drumul Riga-Wenden patrulă germane de cavalerie au evitat ciocnirea cu trupele dușmane, fiind mai numeroase. La Baranovici și la Tarnopol foc de artilerie și ciocniri între trupe de recunoaștere. În Macedonia detașamente slabe dușmane au ajuns în munți, la sudvest dela lacul Ochrida.

Frontul *italian*. Focul artileriei grele în contra pozițiilor noastre de pe muntele San Gabriele și la ost dela Görtz nu s'a domolit. Pe coasta nordvestică a muntelui San-Gabriele de eri dimineață se dau lupte înverșunate. Am luat dela dușman 12 mitraliere și 533 prizonieri, cu 23 de ofițeri. Patrulă dușmane, cari înaintau spre Podlesce, au fost respinse. În Tirol și Carintia ploaia și zăpada au împedat activitatea mai mare războinică. Din Albania nu se comunică nimic deosebit.

Frontul dela *vest*. Din cauza vremii neguroase, activitatea războinică a fost redusă la ciocniri dintre avangarde și la necesarul foc de artilerie. Câteva aeroplanușe dușmane au fost de nou nimicite de germani. Sublocotenentul Voss a puscat al 47-lea aeroplan dușman.

Școale perdute.

Aflăm dela loc competent, că până acum s'a sistat din partea domnului ministru de culte ajutorul de stat dela următoarele școale din comitatul Sibiuului:

1. Avrig	5 învățători
2. Bungard	2 „
3. Cacova	1 „
4. Glimboaca	1 „
5. Fofeldea	2 „
6. Nucet	1 „
7. Nocrich	1 „
8. Mohu	2 „
9. Căpâlna	1 „
10. Rusciori	1 „
11. Poplaca	5 „
12. Rășinari	8 „
13. Brad	1 inv. gr.-cat.
14. Sebeșul de jos	3 învățători

La oaltă: 34 învățători.

Motivul: 13 învățători dispăruți cu dușmanul din țară.

Armenii sunt cu adevărat uniți cu aceste sfinte adunări, pentru ce se îndărătnicesc ei și caută a le respinge? Pentru ce refuză să intre în comuniune cu aceia, cari le admit? Pentru ce rămân în izolare, care li slăbește? Pentru ce nu se asociază ei în chip văzut, în chip formal, la aceste acte glorioase, la aceste manifestări ale bisericii universale? Să nu se zică, că Armenii n'au luat nici o parte la aceste sfinte adunări generale. Cel ce mărturisește învățătura sinoadelor, ia într-adevăr parte la ele; le dă sprijinul său, fie că-i de față, fie că-i absent, fie că ia cuvântul în ele, fie că păzește tăcerea. Nu-i așadar de făcut decât un pas exterior. Cât ne privește, noi nu ne temem să-l facem, la întâmpinarea fraților noștri din Armenia și le întindem brațele noastre frățesti, ca unor membri ai unei biserici, care a păzit cu credincioasă depozitul adevărului descoperit de Dumnezeu.

Rămâne să cercetăm doctrina bisericii armenice asupra unor puncte de credință, controversate. Acesta va fi subiectul unui articol următor, care va încheia studiile noastre asupra acestei ramuri din biserică antică, a cărei mărturie va fi de o mare însemnătate în lucrările noastre ulterioare.

IV. Doctrina bisericii armenice despre mântuire, purcederea Duhului Sf. și starea sufletelor după moarte.

Noi credem, că e folositor, spre a completa studiile noastre asupra bisericii armenice, să întrebăm pe Părinții și scrii-

torii ei cu privire la deosebite puncte de doctrină, care sunt un obiect de ceartă între diferitele biserici creștine.

Întâi de toate, să cercetăm cari sunt mijloacele ei de învățământ, de transmitere și de păstrare a revelației dumnezeiești? Ea profesează asupra acestei chestiuni fundamentale adevărata doctrină *catolică* (sobornicească), adică ea admite Sfânta Scriptură ca cuvântul lui Dumnezeu și învățământul permanent al bisericii drept mijloc de transmitere a învățaturii divine nescrise. Aceasta e cauza, că scriitorii și păstorii armeni, în scrierile lor dogmatice și polemice, invoacă într-una mărturisirea Părinților bisericii, cari au trăit până pe vremea sinodului din Calcedon, cu alte cuvinte, până la despărțirea bisericii armenice de celelalte biserici apostolice. Noi îndrumăm pe cei, cari ar dori să verifice exactitatea afirmației noastre la *«Monuments historiques de la doctrine de l'Eglise arménienne»*, la *«Aperçu sur l'Arménie»*, la *«Exposé de la doctrine de l'Eglise arménienne»* și la alte opere, pe care le-am citat în cursul studiilor noastre asupra acestei ramuri a bisericii catolice apostolice.

(Va urma.)

Exposé de la doctrine de l'Eglise arménienne, par l'archevêque Michel Salatián p. 41.

Monuments historiques de la doctrine de l'Eglise arménienne, p. 174.

NOUȚĂȚI.

Expoziție în Budapesta. În luna curentă se deschide, sub protectoratul Majestății Sale reginei Zita, o expoziție de război pe insula Margareta din capitală. Profitul net al expoziției se întrebunțează în scopul reclădirii localităților ardelen, devastate prin invaziunea României.

Caz de moarte. Din Sofia se anunță, că regina Eleonora a Bulgariei a încetat din viață ieri, Joi, în 13 Septembrie n.

Nădejdea păcii. Cancelarul german, Michaelis, cu prilejul plecării dela Stuttgart spre Berlin, a fost aclamat cu entuziasm de publicul adunat la gară. Mulțimea enormă de pe peron a început să cânte imnuri patriotice și să facă ovațiuni tot mai mari cancelarului Michaelis, care s'a arătat la fereastra vagonului și, la despărțire, a zis publicului următoarele: *Sperăm, că pacea va veni încă în anul acesta!*

† Dr. Victor Roșca. Unul dintre cei mai zeloși medici români, Dr. Victor Roșca, medic la tribunalul penal din Viena, președintele unui comitet caritativ al soldaților răniți, și decorat cu insigniile de onoare cl. II a Crucii Roșii, a răposat în etate de 57 de ani în 2 Sept., la Frohsdorf lângă Wiener-Neustadt. În mormântarea i s'a făcut în 5 Sept. în cimitirul din Langenkirchen. Trimitem îndureratei familii adânc simțite condolențe. Sufletul răposatului odihnească cu dreptii.

Străinii din capitală. Poliția din Budapesta a compus lista străinilor aflați în capitala țării. S'a constatat că în hoteluri și penziuni locuiesc cam 150 de străini, cari își au locuința stabilă în străinătate și au venit la Budapesta numai pentru a trăi mai bine. Unii străini au și plecat spre casă.

Târg în Săliște. În comuna Săliște se va ținea târgul de țară, de vite și de mărfuri, în 5 Octombrie a. c. st. nou.

Anunț. Luni, în 17 Septembrie n. 1917, la ora 8 dimineața, se va ținea în casarma de artilerie Francisc Iosif, în Sibiu, o *licitație* de vreo 100 de cai potriviți pentru scopuri de agricultură și pădurărit. La licație se admit numai persoane, care pot să producă *legitimație de cumpărare*, primită dela autoritățile politice de I. instanță (Pretura cercuală pentru cei din afară, și magistrat pentru cei din oraș). Mijlocitori nu se admit, nici negustorii de cai. Prețul de cumpărare se plătește imediat în bani gata, pe lângă timbru după scala II.

Americanii și francezii. Ziarul parisian Oeuvre publică traducerea unui afiș, lipit în toate taberile de soldați americani aflați în Franța. Afișul american cuprinde următoarele: «Ce trebuie să știți: În hoteluri să nu luați nici o oada înainte de a întreba prețul ei. Dacă mergeți în restaurant, cereți totdeauna întâi lista de bucate și priviți prețurile; căci altfel la plată veți avea neplăcut surprinderi. Nu uitați să numărați banii, ce i-ați schimbat. Dolarii să vi-i schimbați la bănci, unde vi se plătește contravaloarea lor întreagă».

Grevă din cauza asentărilor. Gazeta *Diario de Noticias* scrie, că în Portugalia s'a proclamat starea de asediu. Poșta, căile ferate și telegraful sânt puse sub conducere militară. În 2 și 3 Septembrie s'a început greva generală a slujitorilor dela poștă, telegraf și căi ferate. Marinarii și muncitorii s'au declarat solidari cu greviștii. Mișcarea se îndreaptă mai ales împotriva asentărilor nouă. Ciocniri mai mari s'au și întâmplat între greviști și militari, cari au tras focuri de mitraliere asupra manifestanților.

Mișcare pentru pace. După comunicate engleze, în Franța crește zilnic mișcarea în interesul păcii. Pretudinteni în țară sânt răspândite scrierile pacifiste. Treizeci și patru de persoane, între care 12 femei, au fost deținute în zilele din urmă, pentru motivul că distribuiau publicului astfel de scrieri.

Lumea se amuză. Berliner Lokal-anzeiger află, că pofta de petreceri în Petrograd a luat dimensiuni enorme. Cabareurile și restaurantele sânt deschise noaptea întreagă; vinul și șampania curg în șiroaie.

Cărticele în loc de bilete. Cu privire la distribuirea de făină și pâine în orașul nostru, se introduce începând cu ziua de 16 Septembrie n. pentru locuitorii sibieni așa numitele *cărticele de primire*, valabile pe 5 luni, va să zică până în 15 Februar 1918. Proprietarul unei astfel de cărticele are să-și cumpere pâinea sau făina dela *acelaș* negu-

stor sau butar, care apoi păstrează cărticea și înseamnă într'însa totdeauna ce cantitate s'a cumpărat. Sistema aceasta va fi de sigur mai nimerită decât a biletelor.

Mulțămită. Comitetul parohial gr. or. rom. din *Cerbăl* aduce și pe calea aceasta sinceră mulțumită următorilor evlavioși creștini și creștine: Domnica Janc, Ermina Lescaș, George Ruja, Petru Lescaș, Treja Costa, Sana Janc, Ana Sirb, Petru Lescaș Maria Lescaș, Solomon Crișan și Maria Sirb, cari au depus la epitropia parohială suma de 324 cor. pentru a se procura mai multe lucruri în sf. biserică. Comitetul parohial gr. or. din filia *Ulm* încă aduce sinceră mulțumită următorilor: Solomon Blaj licu, Mihonesc Josif Dragostin, Janc Petru, Lăpudean Josif, Blaj Iacob, Moga Ioan, Mihonesc Solomon, Blaj Maria, Mihonesc Simion Cornea, Mihonesc Solomon Florea, Blaj Sofron jude, Siminesc Iuon crâșnic, cari au depus azi la epitropie 265 cor. 40 fil., primul 60 cor. ceialalți câte 20 cor. pentru a se împodobi sf. altar. Comitetul parohial din filia *Araneș* în fine aduce sinceră mulțumită lui Moise Mihonesc, crâșnic, și Lescaș Șerban, jude, cari au depus la epitropie suma de 300 coroane, pentru a se procura vase pentru sf. serviciu. Jertfa lor fie bine primită Domnului Cerbăl, 9 Septembrie 1917 Ioan Manica, paroh.

Poșta redacției.

Domnului I. C. în Spring. Cele dorite le poți afla din anunțul publicat la nouăți în numărul de față al ziarului.

Înștiințare.

— Inceputul anului școlar la gimnaziul român din Brașov. —

Anul școlar 1917/18 la școalele medii gr. or. române din Brassó (Brașov) se va începe în 1 Septembrie st. v. 1917 adică în 14 Septembrie st. n. Părinții, cari doresc să-și dea copiii la aceste școale, sânt poțiti a se prezenta cu fiii lor în cancelaria direcțiunii școlare în zilele de 1, 2 și 4 Septembrie vechiu, adică în 14, 15 și 17 Septembrie st. n. pentru înscriere.

Școlarii cari se înscriu pentru prima dată la școalele noastre medii, vor aduce: testimoniu școlar, certificat de naștere și certificat de revaccinare. Testimoniu școlar de pe clasa precedentă au să-l prezinte toți școlarii, cari vin a se înscrie, așadar și școlarii cari au absolvit clasa precedentă la școalele noastre.

Din 31 August și până în 2 Septembrie vechiu dela 8-11 ore a. m. se vor ținea examenele de corigență. Cei ce s'ar prezenta mai târziu, au să dea petiție la direcțiune, dovedind cu atestat valabil cauza întârzierii.

Examele private se vor ținea în zilele de 15—19 Septembrie vechiu, având școlarii privațiști să se prezinte până cel mult în 15 Septembrie în cancelaria direcțiunii școlare și să plătească taxele școlare și de examen.

Notă. Școlarii cari vin dela un institut, unde în gimnaziul superior nu au învățat limba grecească, vor avea să dea un examen de primire din limba grecească.

Suma didactului și a tuturor taxelor școlare în gimnaziul inferior și școala reală este de 57 K pe an, iar în gimnaziul superior (cl. V.—VIII.) de 83 K pe an. Școlarii cari se înscriu pentru întâia dată la una dintre școalele noastre centrale gr. or. române de aici, plătesc (în gimn. sau reale) încă o taxă de primire de K 8. odată pentru totdeauna peste suma mai sus arătată. Școlarii neromâni plătesc didactru și taxele dublu.

Școlarii, cari vor să fie scutiți de didactru, trebuie să-și înainteze petițiunile până în 30 Septembrie st. v. la cancelaria Eforiei școlare.

1. Îndreptățiți a petiționa sunt acei școlari săraci, cari au moralitatea bună și nota generală din studii foarte bine, sau bine. Cu nota suficient pot să fie scutiți numai acei elevi, cari sunt de aci din loc și cercetează clasa I. și II. gimnaz. s'au reală.

2. La petițiune se aclude atestatul de paupertate dat de oficiul comunal, dar vizat de parohul local.

2. Toți petenții au să acludă și testimoniu ultim de clasă.

Scutiri se acordă numai la didactru (24 K în clasele inferioare, și 40 K în clasele superioare), celelalte taxe școlare trebuie plătite de toți școlarii la înscriere.

Notă. Atragem atențiunea părinților, să nu cumpere cărți școlare zdrențuite, soioase și defectuoase, căci acele se vor confisca de profesorii de clasă.

Direcțiunea
școalelor medii gr.-or. române
din Brassó (Brașov).

Nr. 188/1917 of. ppresbit. (173) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa III Ciceu Hășmaș prin aceasta se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunei preoțești dela stat.

Concurenții au a-și așterne rugărilor concursuale, instruite conform normelor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul deschis, indicat mai sus, și a se prezenta în timpul regulamentar, pelângă prealabila încunoștințare a subscrisului, în vre-o Duminică ori sârbătoare la biserica parohială spre a cânta, predica și eventual a liturgisi.

Deș, 18 August 1917.

Oficiul protopresbiterial al tractului gr.-or. rom.

Deș, în conțelegere cu comitetul parohial competent.

Teodor Hermann,
protopresbiter.

(174) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la mai jos însemnatele școli confesionale rom. din protopresbiteratul Iliă-Mureșană, prin aceasta se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român» și anume:

1. **Cerbia** salar anual: 400 coroane dela popor, 200 coroane ajutor consistorial, iar restul dela stat votat cu res. Nr. 125,610/909, care ajutor se va pune în curgere pe baza documentelor învățătorului ales, pentru care însă comuna bisericească nu ia răspunderea asupra sa; 20 coroane relut de grădină, cvartir în natură în edificiul școlii și lemnele de încălzit.

2. **Fizeș-Băgara** salar anual: 400 cor. dela biserică, 200 cor. ajutor consistorial, iar restul dela stat votat deja, cvartir în natură și relut de grădină 20 coroane și lemne de încălzit necesare.

3. **Târnavă**, salar anual: 1000 cor. dela comuna bis. solvibil în rate lunare, iar restul dela stat, locuință în natură în edificiul școlii, 1/2 jug. grădină sau 20 cor. în bani, 2 stângeni de lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi, au a-și așterne suplicile, conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu până la termenul sus indicat și a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare la biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântări bisericești și a fi cunoscut de popor.

Învățătorul ales va fi îndatorat, ca pe lângă provederea instrucțiunii în școală, să instruiască elevii și în cântăriile bisericești și să-i conducă în Dumineci și sârbători la biserică și să cânte cu ei la sfânta liturgie.

Iliă-Murășana, la 15 August 1917.

Oficiul protopresbiterial român gr.-or. al Iliă-Murășene, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Dr. Ioan Dobre,
protopop, și adm. protop.

Nr. 1566/șc. 1917. (172) 3—3

Concurs.

Din partea Consistorului din Oradea-mare, pentru postul de rector și prefect de studii la internatul nostru diecezan din **Beluș**, se publică concurs.

Beneficiul împreună cu postul de rector este: locuință și proviziune întreagă în internat, precum și 800 coroane (opt sute), prefectului 400 coroane (patru sute) în bani plătiți în rate lunare anticipative, precum și locuință și proviziune în internat.

Cei-ce vor recurge la una sau alta din aceste funcțiuni, vor avea să dovedească, că:

1. Sunt români ort. și aparțin mitropoliei gr. or. române din Ungaria și Transilvania.

2. Că au cel puțin testimoniu de maturitate și calificățiune preoțească pentru parohii de clasa primă.

3. Că în serviciile anterioare au dovedit sârguință și purtare bună.

4. Că sunt necăsătoriți.

În lipsă de recurenți calificați sau acceptabili, vor fi admiși la concurs și teologi cu absolutorii în regulă. În caz de extrema necesitate se vor admite la concurs și preoți binemeritați.

Se observă, că atât rectorul, cât și prefectul conform prescrișelor §-lui 6 diu

regulamentul pentru administrarea internatului au permanent să locuească în internat.

Recursele se vor prezenta la acest Consistor până inclusiv în ziua de 1 Oct. a. c. stil nou.

Oradea-mare, din ședința Consistorului eparhial, că senat școlar, ținută la, 21 August (3 Sept.) 1917.

A. Horvath,
președinte substituit.

Nr. 459/917

(75) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc dela școala din **Dupăpiatra-Sat** cu Dupăpeatră-Valea-Porcurii se scrie concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Salarul se plătește din repartitie 600 cor., iar restul dela stat, încuviințat sub Nr. 37,030/915. Cvatir și grădină în natură.

Cel ales este dator a propune și în școala de repetiție, a instrui elevii în cântări, a-i conduce în Duminică și sârbători la biserică și a cânta cu ei.

Concurenții au să-și înainteze cererile, conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterial, în termenul deschis și să se prezenteze în vre-o Duminică sau sârbătoare pentru a cânta și a se face cunoscuți poporului.

Brad, la 21 August 1917.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. rom. al Zarandului în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Dămian,
protopresbiter.

Nr. 199/1917

(178) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia **Mesentea** (cl. III.) se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele, cu întregirea prescrișă dela stat sunt conform dateilor din coala B.

Cererile de concurs se vor înainta la subsemnatul oficiu, în termenul sus indicat, în care timp concurenții se vor prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare la biserică — pe lângă observarea restricțiunilor reglementare, — spre a cânta și predica, eventual a celebra.

Alba-Iulia, 24 August 1917.

Oficiul protopresbiterial rom. ortodox al tractului Alba-Iulia, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Teculescu,
protopresbiter.

Caut un instructor

care să pregătească 4—6 copii pentru școlile medii inferioare. Respectivul primește dela mine cost și cvartir cu întreagă întreținerea. Remunerația ce o preunde să mi-o comunice mie la adresa: **Aurel Borzea**, contabil, **Alsó-Vist** (comitatul Fogaras). (179) 1—2

Anunț.

Parohia gr.-or. rom. Lissa (comit. Făgăraș) cauta **un arăndaș** pentru casa sa, care constă din 6 odăi și are licență de crăsmă, prăvălie și trafică. (176) 1—3

Lămuriri și condițiile speciale le dă

Oficiul parohial gr.-or.

O domnișoară

care a mai lucrat în biurou și cunoaște toate trei limbile patriei, se caută pentru un biurou de fabrică. Oferte în scris, cu pretensiunea de salar, să se trimită sub titlul „**Durabil**” la Administrația ziarului. (177) 1—2

„Biblioteca Șaguna”Redactată de **Dr. I. Lupaș**, Săliște.

Nr. 16—36.

Mângăiați poporul!**Cuvântări bisericești**

de

Dr. Ioan Lupaș

și alți preoți din protopopiatul Săliștei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu-Nagyszeben**.

Prețul unui exemplar: Broșat cor. 2'50, legat cor. 3'—, porto 20 fileri.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria**: Arhidiecezană din Nagyszeben—Sibiu:

Tipicul bisericii ortodoxe

intocmit pentru trebuințele preoților români și ale elevilor seminariali

de

Aurel Popoviciu,

duhovnic-econom seminarial, instructor de cântări bisericești și de tipic.

Aprobat de Preaven. Consistor arhidiecezan prin decisiul din 21/VI 1916. Nr. 7238 B.

Se vinde numai legat cu **5 cor.** plus **50 fil.** porto, recomandat.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană**:

Conlucrarea omului cu Dumnezeu.**Predici**

de

Mihai Păcățian,

protopresbiter

și alți preoți din ppresbiteratul B.-Comloșului.

Prețul **3 cor.**, plus **12 fil.** porto.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană**:

Despre caritatea creștinească.**Trei predici**

de

Abatele Metodiu Zavoral.

Prețul: **30 fileri** plus **10 fileri** porto. Se vinde pentru scopuri culturale-filantropice.

În editura Comisiunei administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut:

Mărturisirea ortodoxă**bisericii catolice și apostolice de răsărit**

revăzută la însărcinarea comisiunei, după traducerea arhimandritului **Filaret Scriban**, de **Dr. Pavel Roșca**, prof. sem., cu binecuvântarea Excelenței Sale a Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop al Transilvaniei și Metropolit al Românilor gr.-or. din Ungaria și Transilvania **Ioan Mețianu**.

Revizuirea e făcută pe baza textului cel mai autentic al scrierilor simbolice publicate de prof. dela facultatea teologică din Atena **I. E. Mesolara**, sub titlul: „*Tā symbolikā βιβλία*”. Atena. 1888.

În aceasta ediție, bine îngrijită și din punct de vedere al limbii, pe lângă „Prefața” revăzătorului în care se indică istoricul edării acestei cărți simbolice și isvoarele considerate, se publică și o parte din „Precuvântarea” arhimandritului **Filaret Scriban**, dimpreună cu biografia mitropolitului **Petru Movila**, precum și aprobările patriarhale referitoare la aceasta carte simbolică.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** și se vinde broșată, cu prețul de **3 cor.**

Revânzătorilor li se dă rabat **20%**.

În editura comisiunei administrative a tipografiei arhidiecezane, în traducere românească, făcută de dl **Teodor V. Păcățian** redactorul „*Telegrafului Român*” a apărut

Evangelia ca bază a vieții.

celebra lucrare a lui **G. S. Petrow**, în care carte sunt tratate cu multă putere de convingere temele următoare: *Principiile fundamentale ale civilizațiunii. Educarea voinței în spirit creștinesc. Degenerarea morală. Sublimitatea evangheliei. Împărăția lui Dumnezeu.*

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** din **Sibiu**. Prețul unui exemplar e **1 cor. 50 fileri** plus **15 fileri** porto poștal.

Revânzătorilor li se dă **20%** rabat.**În „Biblioteca meseriașilor români”**

au apărut:

Nr. 1. **A. Kotzebue**: *Nepotul răsfățat*, farsă în 5 acte (după o traducere a lui **Ioan St. Șuluțiu**, prelucrată de **T. V. Păcățian**). —60

Nr. 2. **I. Neatroy**: *Pribeții*, comedie din viața meseriașilor în două acte, localizată de **Dr. Seb. Stanca**. —50

Nr. 3. **Carol F. Pfau**: *Tânărul editor*, îndreptar pentru începători și pentru cei ce voase a se ocupa cu editura, trad. de **Rădu P. Barciaru**. —60

Nr. 4. **Ioan Lupean**: *Bucovina n'a învățat și umblă la înșurat*, sau *Vlăduțul mamei*. —40

Nr. 5. **Iuliu Crișan**: *Carierele vieții*. Partea I. *Carierele economice, industriale și comerciale*. —60

Se pot procura dela **Librăria arhidiecezană**, **Sibiu**.

A apărut

În editura comisiunei administrative a tipografiei arhidiecezane

Psaltirea bogată

tipărită în zilele Preaînălțatului Împărat și rege **Francisc Iosif I**, sub îngrijirea și binecuvântarea Înalt Preasfințitului Domn **Ioan Mețianu**, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și metropolit al românilor de religiunea gr.-or. din Ungaria și Transilvania, cavaler al ordinului **Francisc Iosif** clasa I și al coroanei de fer clasa II. Proprietar al crucei pentru merite, membru în casa magnaților etc. etc.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** și se vinde legată frumos în piele roșie, fără copcii și ornament aurit, la mijloc cu sfânta cruce, cu **20 cor.** scumpindu-se pielea, legată în pânză neagră și la mijloc imprimat o cruce, cu **15 cor.** Revânzătorilor se dă rabat **10%**. Tipar frumos cu litere latine, de calitate primă, și hârtie fină și trainică.